

2021-09-30
N2021/02465

Näringsdepartementet

Adressater:
Se bilaga 1

Uppdrag att stärka tillväxten i forskningsintensiva startup-företag

Regeringens beslut

Regeringen ger Verket för innovationssystem (Vinnova) och Tillväxtverket i uppdrag att utveckla förutsättningarna för forskningsintensiva startup-företag med långa utvecklingscykler (s.k. deep tech) att växa i Sverige. Ett särskilt fokus ska läggas på dels företag som bidrar till den gröna omställningen inom bl. a. nya material, energi-, vatten- och bioteknik, dels företag inom avancerad digitalisering som t.ex. artificiell intelligens, mikroelektronik och kvantteknik.

Vinnova ska, i dialog med övriga berörda myndigheter och andra aktörer, ta fram kartläggningar som beskriver styrkeområden inom deep tech och population av företag inom dessa områden i Sverige. Syftet är att ge myndigheter och finansiärer den kunskap som de behöver för att effektivare kunna stödja utvecklingen av och tillväxt i de kunskapskluster och företag som i dag finns i Sverige.

Vidare ska Vinnova genomföra insatser som stärker förutsättningarna för forskningsintensiva startup-företag att dels få tillgång till såväl offentliga som privata testmiljöer, dels att beviljas forsknings- och riskkapitalinvestering som EU erbjuder genom Europeiska Innovationsrådet (European Innovation Council, EIC).

Tillväxtverket ska, i dialog med Vinnova, bygga upp en nationell stödfunktion som ska ge kunskapsstöd och vara kontaktpunkt för dels offentliga aktörer, dels företag och finansiella aktörer som är intresserade av att söka offentlig europeisk finansiering från Europeiska Investeringsfonden,

Europeiska Investeringsbanken, EU:s Innovationsfond, Europeiska Investeringsrådet samt Nordiska Investeringsbanken.

För uppdraget får Vinnova under 2021 använda högst 11 miljoner kronor, varav högst fem procent får användas för administrativa utgifter, som ska redovisas mot det under utgiftsområde 24 Näringsliv för budgetåret 2021 uppförda anslaget 1:5 Näringslivsutveckl anslagsposten 1 Näringslivsutveckling – del till Kammarkollegiet. Regeringen beräknar att högst 3 miljoner kronor, varav högst fem procent för administrativa utgifter, avsätts för uppdraget för 2022. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 november 2021 respektive 2022.

Vidare får Tillväxtverket för projektkostnader i genomförandet av uppdraget under 2021 använda högst 1 miljon kronor, som ska redovisas mot det under utgiftsområde 24 Näringsliv för budgetåret 2021 uppförda anslaget 1:5 Näringslivsutveckling anslagsposten 1 Näringslivsutveckl – del till Kammarkollegiet. Regeringen beräknar att högst 1,5 miljoner kronor avsätts för samma ändamål för 2022. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 november 2021 respektive 2022.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2023 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Rekvisition, återbetalning och redovisning av medel ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Vinnova ska, med stöd av Tillväxtverket, senast den 31 mars 2022, lämna en delredovisning av uppdraget. Redovisningen ska bl.a. innehålla ett förslag på hur myndigheternas stöd till denna typ av företag bör organiseras långsiktigt. Vid framtagande av sådant förslag ska stöd till denna av typ av företag från andra relevanta myndigheter beaktas. Vinnova och Tillväxtverket ska lämna en slutredovisning av myndigheternas respektive arbete med uppdraget i sin helhet, inklusive en ekonomisk redovisning, senast den 31 januari 2023. Redovisningarna, ska lämnas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) och ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Skälen för regeringens beslut

I det nationella innovationsrådet lyfts frågor av betydelse för samhällets transformation till ett långsiktigt konkurrenskraftigt och hållbart Sverige.

Industrin och Sveriges näringsliv genomgår en omfattande strukturomvandling. Klimatutmaningen kräver nya lösningar och innovation, samtidigt som digital teknik påskyndar strukturomvandlingen. Behovet av spetskunskap och förmågan att nyttiggöra denna kunskap för att lösa näringslivets utmaningar har identifierats som en central förutsättning för Sveriges position som ledande industri- och innovationsnation. Det är centralt för det svenska näringslivets och industrins konkurrenskraft att ha närhet till forskningsintensiva företag med spetskunskap. Dessa företag kan även komma att utgöra framtidens storföretag och basen för framtida industriella styrkeområden.

Sverige och svenska företag har goda förutsättningar att vara ledande i den strukturomvandling som världen nu genomgår, förutsatt att de forskningsinsatser som genomförs också förvaltas. Forskning nyttiggörs till stor del i redan existerande, livskraftiga företag, men många av de mest disruptiva och banbrytande idéerna med potential att förnya industrin och övrigt näringsliv utvecklas i unga forskningsintensiva företag med långa utvecklingscykler och osäkra affärsmodeller.

Inom regeringens strategiska samverkansprogram har behovet lyfts av att främja utveckling och nyttiggörande av spetsteknik som kan bidra till att finna lösningar på samverkansprogrammets utpekade utmaningar. Vikten av att stärka förutsättningarna för svenska forskningsintensiva företag har särskilt lyfts i det sammanhanget.

Sverige gör stora satsningar på forskning inom en rad områden, däribland avancerad digitalisering. För att kunskapen från dessa satsningar i universitet och högskolor ska leda till konkurrenskraft för svensk industri behöver resultaten ofta förfinas och vidareutvecklas i unga innovativa företag. När forskningsintensiv spetsteknik ska omvandlas till teknik och lösningar som kan bidra till innovation och konkurrenskraft, samt fungera som grunden till nya växande deep tech-företag så innebär det ofta hög risk samt långa, komplexa och ofta kapitalintensiva, utvecklingsprocesser.

En utmaning är att dessa företag ofta är små samt har affärsmodeller som är svåra att bedöma och där intäkterna ligger i framtiden. Samtidigt är de mer kapitalintensiva, vilket i ett finansieringsperspektiv medför en högre risk än för det genomsnittliga startup-företaget. Konsekvenserna är att många företag som vidareutvecklar och förädlar resultat från spetsforskning har

svårt att attrahera kapital i Sverige och därför ofta tvingas till försäljning i ett allt för tidigt förkommersiellt skede till utländska förvärvare, alternativt väljer att etablera sig i länder där förutsättningarna för tillväxt är mer gynnsamma. Konsekvensen är att strategiskt viktig spetskompetens och spets teknik försvinner från Sverige.

Genom att förbättra förutsättningarna för svenska forskningsintensiva företag med långa utvecklingscykler att ta del av europeisk finansiering, få tillgång till offentliga såväl som privata testmiljöer, samt öka kännedomen om innovativa forskningsintensiva företag hos svenska myndigheter och finansiärer, kan Sveriges position i den eskalerande internationella konkurrensen om dessa företag stärkas. Detta i sin tur bidrar till att stärka Sveriges långsiktiga förutsättningar som industri- och innovationsland. Det minskar även risken för oönskade internationella uppköp i förkommersiella faser av för Sverige strategiskt viktiga spets teknikföretag.

På regeringens vägnar

Ibrahim Baylan

Marie Wall

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM och INRÅD
Justitiedepartementet/L6
Finansdepartementet/BA
Utbildningsdepartementet/F och UH
Miljödepartementet/KL
Infrastrukturdepartementet/E och ESD